17/06/2025

Η νηστεία των Αγίων Αποστόλων

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας

- **Του Μητροπολίτη Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας Ειρηναίου**

Οι Άγιοι Δώδεκα Απόστολοι είναι τα ιερά πρόσωπα που πάνω στο κήρυγμα και στα μαρτύριά τους οικοδομήθηκε η Εκκλησία μας. Αυτό οφείλεται, πρώτον, στο ότι τους επέλεξε και τους κάλεσε ο Χριστός απευθείας και συγχρόνως οι ίδιοι άφησαν τα πάντα και Τον ακολούθησαν, και δεύτερον και κυριότερον, επειδή αυτοί έγιναν αυτήκοοι και αυτόπτες μάρτυρες της ζωής, του κηρύγματος, της Σταυρώσεως, της Αναστάσεως και της Αναλήψεως του Κυρίου. Γι’ αυτό και η Εκκλησία μας ονομάζεται και «Αποστολική»1. Για το λόγο αυτό από πολύ νωρίς, σίγουρα μέσα στο 2ο αιώνα, οι Πατέρες της εποχής εκείνης θέσπισαν μία συλλογική εορτή προς τιμήν τους την πρώτη Κυριακή μετά το Πάσχα. Ο λόγος της συγκεκριμένης Κυριακής μαρτυρείται στο κατά Ιωάννην ευαγγέλιο «μεθ’ ημέρας οκτώ πάλιν ήσαν οι μαθηταί αυτού και Θωμάς μετ’ αυτών»2.

Τον 5ο αιώνα, όμως, έγινε μετακίνηση της γιορτής αυτής και ο λόγος ήταν ο εξής: Είχαν θεσπισθεί από την Α’ Οικουμενική Σύνοδο οι νηστείες του Πάσχα, των

Χριστουγέννων και της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Θέλοντας, όμως, να τιμήσουν ιδιαίτερα τους Αγίους Αποστόλους ως ακρογωνιαίους λίθους της Εκκλησίας, μετέφεραν την εορτή στο τελευταίο διήμερο του Ιουνίου για να έχουν περισσότερες ημέρες να νηστέψουν για τους Αποστόλους. Έχοντας υπ' όψιν α) ότι από τη στιγμή που τελειώνει η νηστεία του Πάσχα μέχρι την 1η Αυγούστου που αρχίζει η νηστεία της Θεοτόκου είναι μια μεγάλη χρονική περίοδος χωρίς νηστεία, και β) κατά τη διάρκεια του Πεντηκοσταρίου δεν μπορεί να υπάρξει νηστεία, λόγω του αναστασίμου χαρακτήρα της περιόδου, οι Πατέρες αποφάσισαν να τοποθετήσουν την εορτή στο τέλος του Ιουνίου και να προηγείται νηστεία η οποία να ξεκινάει οκτώ ημέρες μετά την Πεντηκοστή.

Στις Πράξεις των Αποστόλων3 καταγράφεται ότι οι Απόστολοι μετά την Πεντηκοστή για να πάρουν δύναμη για οποιαδήποτε πράξη έκαναν (κήρυγμα, χειροτονία, θεραπεία), νήστευαν και προσεύχονταν. Ο Μέγας Αθανάσιος αναφέρει τη νηστεία των Αγίων Αποστόλων ως νηστεία μίας εβδομάδος μετά την Πεντηκοστή «τη γαρ εβδομάδι μετά την Αγίαν Πεντηκοστήν, ο λαός νηστεύσας εξήλθε περί το κοιμητήριον εύξασθε» 4. Επίσης, στο βιβλίο των Αποστολικών Διαταγών, το οποίο γράφτηκε πενήντα περίπου χρόνια από την εποχή που έδρασε ο Μέγας Αθανάσιος, και όπου παρουσιάζονται οι αποστολικές εντολές και οι συνήθειες των πρώτων χρόνων της Εκκλησίας, αναφέρει: «Μετά ουν το εορτάσαι υμάς την Πεντηκοστήν, εορτάσατε μίαν εβδομάδα και μετ' εκείνην νηστεύσατε μίαν»5.

Άρα δεν είναι τυχαία η επιλογή να αρχίζει η νηστεία των Αγίων Αποστόλων οκτώ ημέρες μετά την Πεντηκοστή. Γιατί; Γιατί η Πεντηκοστή είναι η γενέθλιος ημέρα της Εκκλησίας, όπου οι Απόστολοι λαμβάνουν Πνεύμα Άγιον και ιδρύουν στον κόσμο την Εκκλησία και διά της Εκκλησίας οι χριστιανοί οδηγούνται στη σωτηρία.

Τιμά πρώτα η Εκκλησία στις 29 Ιουνίου τους δυο πρωτοκορυφαίους Αποστόλους Πέτρο και Παύλο, καταργώντας ταυτόχρονα τις ξεχωριστές ημέρες της μνήμης τους, που πιθανολογείται ότι ήταν τον Οκτώβριο, και επειδή είχαν δημιουργηθεί έριδες για το ποιός εκ των δυο ήταν πρώτος. Συγχρόνως από τα μέσα του 5ου αιώνα ορίζει η Εκκλησία την Σύναξη των Αγίων Δώδεκα Αποστόλων μία μέρα μετά την μνήμη των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου για να δώσει την δυνατότητα στους χριστιανούς να εορτάζουν τους Αποστόλους όλους μαζί ανεξάρτητα από την ημέρα μνήμης του καθενός. Μ' αυτήν την πράξη, που έγινε παράδοση στη ζωή της Εκκλησίας, εκφράζεται η ομοψυχία και η ενότητα που πρέπει να έχουν οι χριστιανοί μέσα στο σώμα της Εκκλησίας.

Η νηστεία των Αγίων Αποστόλων αρχίζει την Δευτέρα μετά την Κυριακή των Αγίων Πάντων και τελειώνει σταθερά, πάντοτε την 29η Ιουνίου. Καθ΄ όλο αυτό το

διάστημα των ημερών, πλην Τετάρτης και Παρασκευής καταλύεται το ψάρι.

Καθ’ όλη τη διάρκεια της νηστείας, ας προσευχόμαστε στους Αγίους Αποστόλους, ας νηστεύουμε γι’ αυτούς κι ας τους παρακαλούμε να μας χαρίζουν στην ζωή μας ειρήνη και στην Εκκλησία ενότητα.

Παραπομπές:

1 9ο άρθρο Συμβόλου της Πίστεως – Α’ Οικ. Σύνοδος (Νίκαια 325) και Β’ Οικ. Σύνοδος (Κων/πολη 381)

2 Ιωαν. 20, 26.

3 Πραξ. 13, 3.

4 Αθανάσιος, De Fuga, 6,4: Opitz, A.W. Bd.2,1. T., 4. Lief., σ. 72/8-9.

5 Αποστολικές Διαταγές, 5, 20, 14